

VRU

มหาวิทยาลัยราชภัฏ

วไลยอลงกรณ์

ในพระบรมราชูปถัมภ์

โครงการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน
และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน
หมู่ที่ 8 บ้านคลองถ้ำตะบัน
ตำบลระแหง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

อาจารย์บุญอนันต์ บุญสนธิ และคณะ
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

ที่มาและความสำคัญ

ตามที่ภาครัฐได้เชื่อมโยงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติเข้ากับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ของประเทศไทย และยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ 20 ปี ระหว่างปี 2560 ถึง ปี 2579 โดยน้อมนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นการพัฒนาแบบยั่งยืน โดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมที่อยู่ และใช้หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล อดุลยเดชบรมนาถบพิตร มาเป็นแนวทางในการดำเนินนโยบาย เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และยกระดับรายได้ของประชาชนแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้างการผลิตภาคเกษตร เสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร พัฒนาโภชนาการ และความปลอดภัยด้านอาหาร เพื่อนำไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ของประชาชนและประเทศชาติ ซึ่งสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร รัชกาลที่ 10 ทรงมีพระปณิธานแน่วแน่ที่จะสานต่อโครงการในพระราชดำริของพระราชบิดา เพื่อช่วยเหลือประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นมหาวิทยาลัยที่พระราชประสงค์ให้เป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยมีแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกคุณภาพมาตรฐานมหาวิทยาลัยราชภัฏสู่คุณภาพเป็นเลิศ มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตสู่นักปฏิบัติอย่างมืออาชีพ การยกคุณภาพมาตรฐานชีวิต ของชุมชน ท้องถิ่น และพื้นที่ ให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน รวมถึงสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนางานพันธกิจสัมพันธ์ และถ่ายทอด เผยแพร่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยมีกลยุทธ์ในการสร้างเครือข่ายชุมชนนักปฏิบัติจากภายในและภายนอก เพื่อร่วมกันศึกษาแก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่น และเสริมพลังให้ชุมชน ท้องถิ่น สามารถดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน ให้มีความสำคัญในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ทั้งนี้ในปีงบประมาณ 2562 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน หมู่ 8 บ้านคลองถ้ำตะบัน ตำบลระแหง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี เพื่อร่วมกันศึกษาแก้ไขปัญหาของชุมชน ท้องถิ่น เสริมพลังให้ชุมชน ท้องถิ่น สามารถดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้คนในชุมชนสามารถบริหารจัดการชีวิตตนเองได้อย่างสมดุลและมีความเหมาะสม สามารถดำรงชีวิตตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น เพิ่มคุณค่าและมูลค่าเสริมเศรษฐกิจฐานรากในชุมชนให้มีความเข้มแข็ง มั่นคง นำไปสู่การพึ่งพาตนเองและช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชนได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อเสริมสร้างความรู้ทักษะด้านรายได้ให้แก่กลุ่มเป้าหมาย
- 2) เพื่อพัฒนาอาชีพเพาะเห็ดให้กับครัวเรือนที่เป็นเป้าหมาย
- 3) เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือนที่เป็นเป้าหมาย
- 4) เพื่อลดปัญหาด้านความยากจนให้กับครัวเรือนกลุ่มเป้าหมาย

ผู้รับผิดชอบโครงการ

อาจารย์บุญอนันต์ บุญสนธิ
อาจารย์ ดร.วิภาพร ตันตสวัสต์
อาจารย์ ดร.กฤตยชญ์ คำมิ่ง
อาจารย์อัญชัญ ยุติธรรม
อาจารย์ธีระศักดิ์ เครือแสง
อาจารย์นริศรา จริยะพันธุ์

กลุ่มเป้าหมาย

- 1) สมาชิกครัวเรือนเป้าหมาย หมู่ 8 บ้านคลองถ้าตะบัน ตำบลระแหง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี จำนวน 10 คน
- 2) บุคลากรคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 2 คน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

กิจกรรม	รายละเอียดและผลการดำเนินงาน
กิจกรรมประชุม เยี่ยมครัวเรือนสร้างแรงบันดาลใจ/ตรวจสอบความมุ่งมั่น	ชาวบ้านสนใจที่จะเสริมสร้างรายได้ให้กับตนเอง ทั้งนี้ชาวบ้านจึงได้ร่วมกันพิจารณาถึงอาชีพเสริม โดยเริ่มต้นจากสิ่งที่คุ้นเคยและไม่ยากจนเกินไป ซึ่งคือการเพาะเห็ด โดยชาวบ้านในกลุ่มเคยได้ทดลองการเพาะเห็ดเพื่อเสริมสร้างรายได้ แต่ปรากฏว่าไม่ประสบความสำเร็จและได้ล้มเลิกไปในที่สุด เนื่องจากขาดความรู้ที่ถูกต้อง ดังนั้นในที่ประชุมจึงได้ร่วมกันตกลงที่จะทำการเพาะเห็ดเพื่อเป็นการสร้างรายได้และลดรายจ่ายให้กับตน
กิจกรรมฝึกอบรมทำบัญชีครัวเรือน	สมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรมได้รับฟังการบรรยายถึงการจัดทำบัญชีครัวเรือนเพื่อการจัดการรายได้ และลดรายจ่าย รวมทั้งการฝึกปฏิบัติการจัดทำบัญชีครัวเรือนทั้งจากกรณีศึกษาที่กำหนดให้ และจากข้อมูลจริงของแต่ละบุคคล โดยมี อาจารย์ ดร.สมทรง บรรจงอิติทานต์ เป็นวิทยากร
กิจกรรมศึกษาดูงานที่ฟาร์มเห็ดป่านา หมู่ 6 อำเภอลาดหลุมแก้ว	สมาชิกได้ทราบถึงการจัดทำโรงเรือนที่เหมาะสมกับเห็ดแต่ละประเภท รวมถึงลักษณะของพื้นที่การดูแล บำรุงรักษาก้อนเชื้อเห็ด วิธีการแปรรูปเห็ด เพื่อเพิ่มรายได้ รวมทั้งเกิดเครือข่ายการทำงานร่วมกันระหว่างกลุ่มสมาชิกกับฟาร์มเห็ดป่านา โดยคุณธนพร โพธิ์มัน (ป่านา)
กิจกรรมประชุมปฏิบัติการจัดทำแผนประกอบกร	สมาชิกได้ประชุมจัดแผนโครงสร้างองค์กรในชุมชน รวมทั้งแผนการจัดกลุ่มพัฒนารายได้ โดยมีการจัดตั้งชื่อกลุ่มพัฒนารายได้ โดยมีชื่อ “กลุ่มพัฒนาเห็ด หมู่ 8” สถานที่ตั้งของกลุ่มอยู่ที่ บ้านผู้ใหญ่สมปอง ลักษณะและประเภทของสินค้าคือ เห็ดสด และเห็ดแปรรูป เช่น แหนมเห็ด เห็ดสวรรค์ โดยมีกลุ่มลูกค้าเป็นบุคคลในชุมชน และลูกค้าในตลาดนัด
สร้างโรงเรือนเพาะเห็ดและการอบรมเชิงปฏิบัติการออกแบบบรรจุภัณฑ์	หลังจากที่ได้มีการศึกษาดูงานแล้ว ชาวบ้านและทีมวิจัยได้ร่วมพูดคุยกันถึงรูปแบบการก่อสร้างโรงเพาะเห็ด จากนั้นจึงได้ทำการซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ไปจนถึงการก่อสร้างโรงเพาะเห็ด โดยสมาชิกกลุ่ม อาจารย์ และนักศึกษาได้ร่วมกันก่อสร้างโรงเพาะเห็ดที่ตั้งอยู่ที่ ลานที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน โดยเริ่มจากการปรับพื้นที่โรงเรือนขนาด 4x6 เมตร ตั้งเสาปูนโรงเรือน จำนวน 8 ต้น ขึ้น

กิจกรรม	รายละเอียดและผลการดำเนินงาน
	โครงสร้างและมุงหลังคาด้วยแฝก และทำชั้นวางก้อนเห็ดด้วยไม้ไผ่และเหล็ก
จัดหา พัฒนาช่องทาง ขยายตลาดด้วยการแปรรูปสินค้าเห็ดสวรรค์	สมาชิกได้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการดูแลรักษาเห็ดนางฟ้า และเรียนรู้วิธีการแปรรูปเห็ดสวรรค์ นอกจากนี้ยังได้มีการคำนวณต้นทุนค่าใช้จ่ายรายได้ และกำไร รวมไปถึงการแบ่งปันส่วนเงินที่ได้จากการขายเห็ดและเห็ดสวรรค์
ประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และออกไปตรวจเยี่ยม ติดตามผลประเมินผลผลการดำเนินงาน	สมาชิกได้ร่วมการประเมินผลการดำเนินงาน พร้อมเสนอแนวทางการปรับปรุง ทั้งเรื่องความไม่สม่ำเสมอของการออกดอกของเห็ด และเรื่องความชื้นภายในโรงเรือนเพาะเห็ด พร้อมทั้งได้มีการเสนอแนวคิดการต่อยอดในอนาคตเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า

ผลสำเร็จที่ได้รับ

1) สมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรม มีจำนวน 13 คน ได้แก่ คุณทองหล่อ เอกประเสริฐ คุณสมศักดิ์ พึ่งเทียน คุณจรรยา ศิลาขาว คุณก้าน ล้อละมัย คุณมณฑิธร นามกระจ่าง คุณพิชยกานต์ วุฒิเดช คุณราตรี สนใจยิ่ง คุณดารารวรรณ วุฒิเดช คุณสำเร็จ อินประสิทธิ์ คุณจำปี เนินกว้าง คุณสันต์ ทองอำพันธ์ คุณลาบ บุญไกล และคุณสมปอง ทองอร่าม

2) ผลผลิตเห็ดที่ได้รับการต่อยอดพัฒนา 1 ชัน คือ เห็ดสวรรค์

3) รายได้เฉลี่ยของกลุ่มอาชีพ เดือนละ 13,070 บาท เมื่อหักต้นทุนค่าใช้จ่ายแล้วจะทำให้กลุ่มมีรายได้เหลือ 3,063 บาท หรือคิดเป็น ร้อยละ 23.46

